

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Zápis o části státní bakalářské zkoušky Obhajoba bakalářské práce

Akademický rok: 2021/2022

Jméno a příjmení studenta: Marek Vodička
Identifikační číslo studenta: 89710132

Typ studijního programu: bakalářský
Studijní program: Filozofie
Studijní obor: Filozofie
ID studia: 583138

Název práce: Filosofie a deprese
Pracoviště práce: Ústav filosofie a religionistiky (21-UFAR)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Vedoucí práce: Daniele De Santis, Ph.D.
Oponent(i): Mgr. Ondřej Švec, Ph.D.
Datum obhajoby: 07.09.2022 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh obhajoby: Marek Vodička (dále autor) uvedl práci s názvem Filosofie a deprese. Cílem této práce je představit vliv deprese na zkušenost a její proměnu v depresivním stavu. K dosažení tohoto cíle autor zkoumá strukturu zkušenosti tak, jak jí zažíváme v běžném stavu. Odpověď na základní strukturu zkušenosti nám dá Husserl pomocí svého konceptu horizontu a zároveň fenomenologické redukce, která nás ke zkoumání struktury vyzívá. Jakmile jsou podle autora položeny základy této struktury, tak uvádí na scénu koncept existenciálních pocitů vycházející z díla Matthewa Ratcliffa, díky němuž je schopen se zaměřit na samotnou proměnu zkušenosti během depresivního stavu. Když porozumíme tomu, jak se nám mění struktura zkušenosti, je rovněž možné zaměřit pozornost na určité symptomy, které jsou součástí zkušenosti deprese, a ukázat, co se změnilo oproti původní zkušenosti.

Následovalo vyjádření vedoucího práce, Daniela de Santis. Podle vedoucího je práce dobře napsaná a je třeba ocenit především snahu kandidáta využít fenomenologii k řešení mimořádně konkrétního fenoménu, který je příliš často odsouván do oblasti psychologie a neurologie, tj. není považován za filosoficky zajímavý. V tomto ohledu je třeba ocenit zejména to, že práce ukazuje, jak užitečná může být fenomenologie při objasňování neteoretických otázek. Formální otázka, kterou je třeba nastolit, se týká využití primárních a sekundárních zdrojů. Ačkoli se kandidát v podstatě systematicky zabývá Husserlem a některými základními postuláty jeho fenomenologie, práce se opírá především o Ratcliffa, jehož texty skutečně hojně cituje a připomíná sám kandidát. V souladu s tím není vždy snadné rozlišit, a tedy i zhodnotit, co je výsledkem interpretace

samotného kandidáta a co je pouze převzato od Ratcliffa. Navrhují, aby práce byla přijata k obhajobě, přičemž obsahově by se diskuse měla točit kolem následujících otázek. (1) Proč se v práci nikde nevyskytuje Heidegger? Kandidát se opírá téměř výhradně o Husserla, a to převážně pozdního Husserla. Přesto je těžké se nedomnívat, že pojmy jako existenciální pocit a existenciální proměna jsou odvozeny z Heideggerovy analytiky v *Bytí a čase*. (2) Práce se otevírá tvrzením, že psychologické a neurologické přístupy k depresi jsou v mnoha ohledech nedostatečné, a fenomenologický přístup je pak navržen jako životaschopná alternativa schopná spravedlivě postihnout komplexnost tohoto fenoménu. Avšak zatímco bychom očekávali, že se kandidát k takové problematice v závěru práce vrátí, aby ukázal, jak lze fenomenologií obohatit jak psychologický, tak neurofyziologický přístup, nestane se tak. V návaznosti na vedoucího zdůrazňuje absenci zmínky o rozdílu mezi Husserlem a Heideggerem (resp. jejich přístupy) i oponent, dr. Ondřej Švec. Hlavní oponentova výtku, kterou lze vůči způsobu zpracování daného tématu vznést, je, že podstatná část textu je právě a pouze parafrází toho, co na dané téma napsal Matthew Ratcliff, jeho teze, argumenty a příklady jsou přejímány bez jakékoli kritické distance. Značné zmatení vyvolává autorovo systematické překládání termínu „intentional“ adjektivem „záměrné“ (pre-intentional pak termínem „nezáměrné“). Sousedství „záměrný pocit“ totiž sugeruje zcela mylnou představu pocitu, který jsme si záměrně navodili. Podle oponenta dále autor do značné míry svévolně vykládá jak Husserlovu doktrínu, tak i její existenciální rozvinutí v díle M. Ratcliffa. Zcela povšechné a zavádějící je například vymezení fenomenologické metody. Poznámka pod čarou č. 22, odkazující na stránku 16 z Ratcliffova díla, přitom vztah mezi Husserlovou fenomenologickou redukcí na jedné, a Matcliffovou fenomenologickou metodou, nijak dále neobjasňuje. U příležitosti obhajoby by bylo dobré vyjasnit, co přesně Ratcliff z Husserlovy metody přejímá a kterou její část podrobuje kritice. V práci se dále vyskytuje několik non sequitur, které jsou vypsány v posudku. Podle oponenta se paradoxně jeví také samotný závěr, v němž je deprese prezentována jako „duševní onemocnění“ (str. 37). Měl jsem za to, že právě Husserlovo provázání zkušenosti se strukturací světa na základě „já mohu“, stejně jako Ratcliffův důraz na proměnu našeho celkového bytí-ve-světě co do možností v něm otevřených povedou autora k tomu, aby se kriticky vymezil k tomuto předpokladu mainstreamové psychiatrie.

Následovala diskuse, ve které autor reagoval na některé námitky z posudku vedoucího i oponenta. Nejprve se věnoval rozdílu mezi přístupem Husserla a Heideggera; následně povaze zkušenosti a konceptu vědomí, které užívá při popisu fenomenologické redukce, dále pak otázka intencionality a zainteresovanosti. Posledním tématem diskuse bylo (ne)uzávorkování výsledků empirických věd.

Klasifikace obhajoby:	dobře (3)	
Předseda komise:	prof. James Hill, Ph.D.
Členové komise:	doc. Jakub Jirsa, Ph.D.
	doc. Mgr. Jakub Čapek, Ph.D.